

**‘Op weg met Franciscus, Jacobus en Maria.
Samen kerk in Zuidoost Twente.’**

Pastoraal beleidsplan Zuidoost Twente 2026-2029

Vastgesteld in pastoraal team op 5 mei 2026

**RK PAROCHIES
ZUIDOOST
TWENTE**

1. Inleiding

Als parochiegemeenschappen staan wij aan het begin van een nieuwe beleidsperiode: 2026–2029. Dit is een moment om stil te staan bij wie wij zijn, waar wij als Kerk voor bestaan en hoe wij in deze tijd gestalte geven aan de zending die wij van Christus ontvangen hebben. In het Evangelie van Lucas klinkt de stem van Jezus die in de synagoge van Nazareth zijn zending openbaart:

*“De Geest van de Heer rust op Mij, want Hij heeft Mij gezalfd.
Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij Mij gezonden,
om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken
en aan blinden het herstel van hun zicht,
om onderdrukten hun vrijheid te geven,
om een genadejaar van de Heer uit te roepen.” (Lucas 4,18-19)*

Deze woorden vormen het hart van ons pastoraal handelen. Ze herinneren ons eraan dat de Kerk geen doel in zichzelf is, maar een teken van Gods nabijheid aan mensen in kwetsbare situaties. Jezus laat in het Evangelie van Mattheüs zien dat dit geen abstract ideaal is, maar concreet wordt in daden van barmhartigheid en naastenliefde:

*“Want Ik had honger en jullie gaven Mij te eten, Ik had dorst en jullie gaven Mij te drinken.
Ik was een vreemdeling en jullie namen Mij op, Ik was naakt en jullie kleedden Mij. Ik was*

ziek en jullie bezochten Mij, Ik zat gevangen en jullie kwamen naar Mij toe.” (Mattheüs 25,35)

En Hij voegt eraan toe:

“Alles wat jullie gedaan hebben voor een van de geringsten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor Mij gedaan.” (Mattheüs 25,40)

Deze woorden wijzen ons de weg: Christus ontmoeten wij in de liturgie, in de sacramenten, maar ook in de minste van onze broeders en zusters. Vanuit die ontmoeting worden wij gezonden om zijn liefde zichtbaar te maken. De opdracht die Jezus aan zijn leerlingen gaf – en die tot op vandaag aan de Kerk wordt doorgegeven – blijft ons daarbij leidraad:

“Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat Ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.” (Mattheüs 28,19-20)

Vanuit deze evangelische grondwoorden presenteren wij dit pastoraal beleidsplan. Het wil richting geven aan ons gezamenlijk zoeken, dienen, vieren en getuigen, in trouw aan Christus en in verbondenheid met elkaar. De onderstaande missie vat samen hoe wij onze roeping als parochie willen beleven.

2. Mission Statement

Gedragen door de heilige Geest willen wij als parochiegemeenschappen Christus zichtbaar maken, door zijn blijde boodschap van liefde en barmhartigheid te brengen aan alle mensen én in woord en daad nabij te zijn aan wie nood heeft. In gemeenschap met de Kerk gaan wij op weg om leerlingen van Jezus te zijn, en anderen te helpen leerling te worden, vertrouwend op zijn blijvende aanwezigheid onder ons.

3. Visie 2026–2029: Op weg als Missionaire Parochie

Onze parochies willen in de komende jaren groeien in hun roeping om een missionaire gemeenschap te zijn: een parochie die niet naar binnen gekeerd is, maar leeft vanuit de opdracht van Jezus om leerlingen te maken, te getuigen van het Evangelie en mensen samen te brengen in vieren, leren en dienen. Missionair-zijn is geen aparte activiteit. Het is onze identiteit, de kern van ons kerk-zijn. Deze visie schetst hoe wij deze roeping willen verstaan en vormgeven.

3.1. Onze Missionaire Roeping

God roept. De mens hoort. Dat is nooit verblijvend. Het Woord van God inspireert en zet ons in beweging. Niet zomaar ergens heen, maar naar een toekomst, die God voor ogen heeft en waar Jezus over sprak, als hij sprak over het ‘komend rijk’. Die visie op waar we met elkaar naartoe willen werken, werken we in het onderstaande uit.

3.1.1. Jezus als bron en opdracht. Jezus heeft zijn leerlingen gezonden met de opdracht: “Maak alle volken tot mijn leerlingen.” Missionair-zijn betekent dat wij deze opdracht bij de wortel nemen: mensen uitnodigen om leerling van Jezus te worden — emotioneel, rationeel en relationeel.

Leerling-zijn omvat:

- Emotioneel: geraakt worden door de persoon van Jezus.
- Rationeel: leren begrijpen wat Hij leert en hoe Hij ons leven richting geeft.
- Relationeel: leven in verbondenheid met God en met elkaar.

3.1.2. Van getuigenis naar gemeenschap. Missionair betekent ook dat wij zichtbaar en geloofwaardig getuigen. Niet alleen door woorden, maar door levensstijl, keuzes en houding. Mensen van vandaag zoeken niet eerst een leer, maar een gemeenschap waar zij welkom zijn. Daarom omarmen wij het proces van belong – believe – behave:

- Belong: eerst ervaren dat je erbij hoort;
- Believe: van daaruit de kans krijgen om te groeien in geloof;
- Behave: het geloof vertalen in levenshouding en keuzes.

Als parochie willen wij een thuis bieden waar mensen zich gezien en gedragen weten — zeker jongeren — en waar zij stap voor stap kunnen groeien in geloof.

3.2. Onze parochiepatronen als inspirerende Gidsen

Toen onze drie parochies ontstonden, kregen zij alle drie de naam van een patroonheilige, die verweven is met de geschiedenis van de plaatselijke gemeenschappen. Die namen worden steeds meer eigen en krijgen opnieuw

zeggingskracht. Wij willen ons door die drie heiligen laten inspireren. Zij vullen elkaar prachtig aan.

3.2.1. Maria — Contemplatie, openheid en gemeenschap.

Maria is het voorbeeld van een leerling die haar hart opent voor Gods plan en “ja” zegt, ook wanneer zij de weg nog niet overziet. Wij kunnen van haar leren. Maria was volledig beschikbaar voor Gods Geest. Zij luisterde en overwoog wat zij hoorde. Van Maria kunnen wij leren, hoe wij contemplatief in het leven kunnen staan. Daarnaast bracht zij mensen samen. Denk aan haar ontmoeting met Elisabeth en haar rol binnen de eerste christelijke gemeenschap. Maria leert ons ook dat missionair-zijn begint met innerlijke openheid. Je ontvangt het Evangelie om het vervolgens door te geven.

3.2.2. Jacobus de Meerdere — Pelgrim, missionaris en getuige.

Jacobus, patroon van pelgrims. Jacobus durfde letterlijk en figuurlijk op weg te gaan. Hij getuigde van zijn geloof in woord en daad. Hij volhardde op de weg van Jezus, ook wanneer deze inspanning vroeg. Zijn voorbeeld spoort ons aan om een parochie te zijn die op pad gaat, die mensen opzoekt en uitnodigt, en die het Evangelie zichtbaar maakt in het dagelijkse leven.

3.2.3. Franciscus van Assisië — Barmhartigheid, eenvoud en dankbaarheid.

Franciscus herinnert ons eraan, wat missionair-zijn betekent. Franciscus had grote zorg voor de kwetsbaren en was nabij aan wie aan de rand van de maatschappij staat. Hij had groot respect voor de schepping en leefde vanuit een diep gevoel van dankbaarheid voor al wat God geeft, en wilde de minste zijn, dienend en vreugdevol. Gedurende heel zijn leven worstelde Franciscus met het vinden van een goede balans tussen een actief en contemplatief leven: bidden én doen. Zijn spiritualiteit helpt ons om maatschappelijk relevant te zijn door present te zijn bij mensen, in de dorpen en wijken waar wij leven.

3.3. Verbondenheid: één samenwerkingsverband, drie parochies, elf locaties.

Een missionaire parochie is een verbindende parochie. Daarom zetten wij ons in om:

- drie eucharistische centra te versterken;
- mensen uit de verschillende gemeenschappen met elkaar te verbinden;
- nieuwe mensen gastvrij welkom te heten en hen te begeleiden naar een thuis in de katholieke gemeenschap;
- een cultuur te bevorderen waarin ieder zich gezien, gekend en gedragen voelt.

Onze missie wordt zichtbaar wanneer wij elkaar werkelijk als broeders en zusters ontvangen.

3.4. Onze Missionaire Praktijk: Vieren – Leren – Dienen

Binnen het pastoraat onderscheiden we gewoonlijk drie werkvelden, namelijk dat van vieren, leren en dienen. Het vierde werkveld, dat van kerkopbouw, gebeurt grotendeels door het werk op de eerste drie genoemde werkvelden.

3.4.1. Vieren: Bron van een missionaire levensstijl.

De Eucharistie is het hart van onze gemeenschap. Daarom richten wij onze energie in het bijzonder op drie eucharistische centra — één voor elk van de parochies — waar wij elkaar ontmoeten in het vieren van de eucharistie rondom het altaar.

Daarbij zij opgemerkt dat de eucharistieviering is ingebed in een bredere liturgische traditie en een grote veelvormigheid van vieren. Die veelvormigheid willen we benutten voor de invulling van het missionair pastoraat.

Vieren brengt samen, versterkt onze identiteit en maakt ons tot één lichaam van Christus. Vanuit deze bron worden wij gezonden om missionair aanwezig te zijn.

3.4.2. Leren: Groeien in geloof en kennis.

Een missionaire parochie maakt onderscheid tussen:

- evangelisatie / precatechumenaat: kennismaken met Jezus en de gemeenschap, zoals in Alpha; het moment waarop “iets opengaat,” zoals bij Filippus en Natanaël én ...
- catechese: verdieping en onderricht in het geloof voor wie verder wil groeien.

Wij blijven investeren in goede geloofsvorming, kennisoverdracht en levensnabije catechese, zowel voor jongeren als volwassenen. Activiteiten zoals familiezondagen en bedevaarten (bijv. Lourdes) versterken de onderlinge band en openen het hart voor God. Waar scholen open staan als leerplaatsen van geloof, staan wij binnen onze beperkte mogelijkheden open voor samenwerking en gezamenlijke projecten.

3.4.3. Dienen: Aanwezig zijn waar Christus leeft.

Het Evangelie vraagt dat wij Christus herkennen in de minsten: de armen, zieken, vreemdelingen en eenzamen. Daarom willen wij:

- Missionair aanwezig zijn in dorpen en wijken, waar dat mogelijk is;
- Present blijven bij wie steun, ontmoeting of nabijheid nodig heeft;
- Maatschappelijke relevantie tonen door concrete daden van liefde en gerechtigheid voor wie in nood is.

Hierbij laten wij ons inspireren door Mattheüs 25: leven vanuit barmhartigheid, zodat mensen door ons heen iets ervaren van Gods nabijheid.

3.5. Samenvatting van onze Visie.

Wij willen parochies zijn die:

- leven vanuit de opdracht van Jezus om leerlingen te maken;
- getuigen van het Evangelie in woord en daad;
- mensen samenbrengen in vieren, leren en dienen;
- missionair aanwezig zijn in de samenleving;
- geïnspireerd worden door Maria, Jacobus en Franciscus, als Gidsen op onze weg;
- gastvrije gemeenschappen vormen waarin mensen kunnen thuiskomen, groeien en delen in de liefde van Christus.

Deze visie vloeit voort uit ons Mission Statement, dat richting geeft aan al ons handelen en ons herinnert aan onze roeping als leerlingen van Jezus, gezonden in de kracht van de heilige Geest.

4. Context

De parochie bevindt zich in een tijd van ingrijpende veranderingen. Maatschappelijke ontwikkelingen, demografische verschuivingen en veranderingen in kerkelijk leven maken dat oude vanzelfsprekendheden niet meer gelden. In deze context zoeken we naar een pastorale koers die recht doet aan wat lokaal gedragen wordt, ingebed is in onze traditie en tegelijk toekomstgericht is. We streven daarbij naar eenheid in verscheidenheid, geïnspireerd door de synodale weg en het traject van de missionaire parochie.

4.1. Professionalisering en schaalvergroting

In onze drie parochies zien we een duidelijke behoefte aan professionalisering van het pastorale en organisatorische werk. Dit heeft meerdere oorzaken. Het aantal beschikbare vrijwilligers neemt af en de gemiddelde leeftijd van vrijwilligers stijgt. Door schaalvergroting en het samengaan van parochies worden processen voorsnog aan de ene kant complexer. Anderzijds door de krimp uiteindelijk ook weer eenvoudiger. Tegelijkertijd zijn de verwachtingen rondom kwaliteit en deskundigheid gegroeid. Professionalisering is daarmee geen luxe, maar een noodzakelijke voorwaarde om de kernopdracht van de parochie goed te blijven vervullen.

4.2 Krimp en groei: een dubbele beweging

De werkelijkheid van onze geloofsgemeenschappen wordt gekenmerkt door een dubbele beweging:

- Krimp in de dorpen: we zien afnemende bevolkingsaantallen, vergrijzing en het sluiten van kerkgebouwen. Zo is de kerk in Glanerbrug recent gesloten en vieren we in Lonneker en Overdinkel in de wintermaanden in de parochiezaal. In Buurse kan voorlopig worden doorgedaan tot zomer 2026, terwijl Boekelo nadenkt over een sluiting van onderop, vanuit de gemeenschap zelf. Binnen de Franciscusparochie wordt geëxperimenteerd met een maandelijkse gezamenlijke viering voor alle geloofsgemeenschappen.
- Groei in de stad: Enschede groeit, zowel in aantal bezoekers van de zondagse eucharistieviering als in culturele diversiteit, én ziet steeds meer jongeren betrokken raken.

4.3. Verschillen tussen stad en platteland

In de dorpse context zijn de sociale lijnen kort en is de onderlinge betrokkenheid groot. Men hecht aan de kerk als gezichtsbepalend en vertrouwd gebouw in het dorp, maar steeds minder aan het kerkgebouw als huis van de geloofsgemeenschap. De geloofsgemeenschappen worden steeds kleiner. Dorp en kerk kunnen samenvallen bij lokale tradities en (nieuwe) gebruiken. Denk aan de Gerardus Majella-bedevaart in Overdinkel, het afscheid van een overledene, de Passion in Lonneker en de Kerstmarkt in de Veldmaat.

Tegelijkertijd kan de kleinschaligheid de persoonlijke geloofscommunicatie bemoeilijken: men kent elkaar, en dat maakt het uitspreken van geloof soms kwetsbaar. Het maakt het ook lastig om moeilijke beslissingen te nemen.

In de stedelijke context ontmoeten parochianen elkaar over grenzen van taal, cultuur en maatschappelijke positie heen. In Enschede zien we mensen uit vele landen samenkomen in sacramentenvorbereiding en liturgie. De stad is daarmee een plek waar geloof op nieuwe manieren verbindt en waar de vraag naar geloofskennis en -verdieping steeds meer opkomt.

Beide contexten, stad en dorp, vragen om een eigen pastorale benadering, én om een bewust besef dat samenwerking over grenzen heen steeds meer nodig is. Zowel in stad als dorp ervaren vrijwilligers de druk van veel taken die op minder schouders terecht komen. Samenwerking wordt daardoor niet alleen wenselijk, maar soms onvermijdelijk. Dat is echter voor velen nog moeilijk te aanvaarden.

4.4. Verschillen tussen jong en oud

Oudere parochianen zijn doorgaans sterk gehecht aan hun eigen kerkgebouw en gemeenschap. Hun idee van kerk-zijn valt daarmee samen. Zij verrichten het grootste deel van het vrijwilligerswerk en dragen het merendeel van de financiële lasten (bijvoorbeeld via de actie Kerkbalans).

Vanuit de veranderingen van het Tweede Vaticaans concilie zijn ze gewend aan liturgie met eigentijdse teksten en liederen, en eigen inbreng. Hun betrokkenheid is cruciaal, maar deze groep wordt ouder en kleiner.

Jongere mensen zijn mobieler, minder gebonden aan één gebouw en kennen (doorgaans) geen wekelijkse kerkgang. Ze zijn open en onbevangen ten opzichte van het geloof en staan ervoor open om voor het bijwonen van vieringen en activiteiten te reizen. Voor een deel van hen is vooral de schoonheid van de traditionele liturgie een toegang tot geloof en geloofsbeleving. Jongeren zoeken geloofskennis en begeleiding in de taal en rituelen van de kerk, maar binden zich vooral kortdurend aan vrijwilligerswerk. Dit vraagt om andere vormen van organisatie en catechese, bijvoorbeeld actieve toeleiding en begeleiding bij het vinden van een eigen plek binnen de geloofsgemeenschap. Er is behoefte aan authenticiteit. Mensen – en zeker jongeren – zoeken geloof dat echt, schoon en inhoudelijk is. Ook dat vraagt andere vormen van catechese, liturgie en gemeenschap.

4.5. Geloofstaal, kerkelijke regels en de weerbarstige praktijk

De meerderheid van de samenleving spreekt de taal van de kerk niet meer. Voor velen klinkt geloofstaal vreemd of onbekend. Dit bemoeilijkt de communicatie. Strikte hantering van bepaalde kerkelijke regels leiden regelmatig tot onbegrip en vervreemding. Soms leidt dit tot het afhaken van mensen en tot het onvoldoende benutten van aanwezige talenten. De kerk heeft een negatief imago bij velen in de maatschappij. Tegelijkertijd blijft geloof mensen bijeenbrengen, juist over allerlei scheidslijnen heen.

4.6. De relatie met het onderwijs

Op katholieke scholen is de aandacht voor katholieke levensbeschouwelijke vorming beperkt. Scholen zijn doorgaans welwillend, nemen informatie over parochiële activiteiten op in hun communicatie, maar gaan nauwelijks in op inhoudelijke samenwerking of catechetisch aanbod. Soms wordt zelfs aangegeven dat het parochiële aanbod niet past binnen de visie van de (katholieke) school. Hierdoor, maar ook door de geringe omvang van het pastoraal team, zijn structurele verbindingen met het onderwijs nog maar zeer beperkt mogelijk. Momenteel nog het meest intensief in en rondom Losser.

4.7. Samenvattend

Onze parochies bewegen zich in een veld van krimp en groei, van oude en nieuwe vormen van kerk-zijn, van stad en dorp, van jong en oud. We zien enerzijds verlies van vertrouwde structuren en anderzijds de hang naar meer traditionele vormen van kerk-zijn. In deze situatie blijven we zoeken naar manieren om nabij te zijn: aan mensen, op locatie, levend vanuit het evangelie.

Vanuit deze context willen we bouwen aan een toekomst waarin de parochies authentiek, missionair, gastvrij en verbindend zijn — met behoud van wat lokaal gedragen wordt en ruimte voor wat nieuw kan ontstaan.